

Rímskokatolícka cirkev, farnosť Nadlice

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	Obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1555_11767	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Rímskokatolícka cirkev, farnosť Nadlice	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1702 – 1956 (1960)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	1,92 bm	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Rímskokatolícka cirkev, farnosť Nadlice	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Nadlice patria k najstarším obciam stredného Ponitria. Písomne sú doložené už začiatkom 12. storočia v susedstve majetkov Zoborského benediktínskeho kláštora. V roku 1344 boli kráľovským majetkom, ktorý kráľ Ľudovít I. daroval svojmu kastelánovi zo šľachtického rodu Pěčovcov. Po roku 1395 až do 19. storočia sa stali súčasťou hradného panstva Aponiovcov. Nadlice boli už od 12. storočia sídlom fary. Stál tu kostol Panny Márie. Kráľovský kastelán Tomáš Rufus (ryšavý) nasledujúci rok po získaní Nadlíc (1345) požiadal avignonského pápeža Klementa VI. o udelenie odpustkov všetkým, ktorí navštívia kostol (Navštívenia) Panny Márie na jeho majetku v Nadliciach a prispejú mu na stavbu nového väčšieho kamenného kostola. Koncom 16. storočia bolo v obci 38 domov, budova fary i škola. Pôvodný kostol mohol byť drevený a jeho pozostatky sa nachádzali severovýchodne od dnešného chrámu. Prvý známy farár	Dejiny správy pôvodcu

		je doložený vo výberoch pápežských desiatkov v rokoch 1332 – 1337. Priznal pomerne vysoký ročný príjem presahujúci 2 hrivny striebra ročne. V roku 1395 sa spomína farár Ján. V roku 1559 bol kostol v dobrom stave „pekne stavaný.“ Čoskoro potom sa nadlická rímskokatolícka farnosť zmenila na evanjelickú a vystriedalo sa v nej 8 kazateľov. V 18. storočí bol kostol obkolesený múrom. Jeho prestavbu uskutočnil v roku 1818 farár Danies Simonides (†1831). Súčasný kostol bol postavený až v rokoch 1861 – 1864 v susedstve starého, na mieste niekdajšieho cintorína. Stavbu v klasicistickom štýle s historizujúcimi prvkami navrhol viedenský architekt. Do bočnej steny lode bol zamurovaný náhrobný kameň farára Daniela Simonidesa z roku 1831 a aj nápisová doska z roku 1818. Ostatná obnova fasád sa uskutočnila v roku 1991. Nadlickým farárom bol v rokoch 1836 – 1848 aj národný buditeľ Jozef Matej Huliak, pochovaný na miestnom cintoríne.	
3.2.3.	Archival history	Prvá zmienka o farnosti v Nadliciach pochádza z rokov 1332 - 1337. Vtedy bola súčasťou Ostrihomského arcibiskupstva. Vo farskej budove sa pôvodne nachádzala knižnica a dokumenty farnosti. Materská nadlická farnosť má svoje filiálky v Rajčanoch, Livine a Livinských Opatovciach. Za správu dokumentov a knižnice zodpovedajú správcovia farnosti, administrátori, farári: Vavrínek (1559-1560), Mikuláš Kručan (Krucsan, Kračon) 04.12.1683-1684), Ján Nováky (25.04.1684-1692), Ján Juraj Vlkovič (Vlkovics) (20.06.1692-1697), Juraj Jozef Tomašovič (Tomasovics) (02.05.1697-1713), Martin Kosik (Koszik) (03.07.1713-11.09.1716), Michal Fábry (11.09.1716-06.04.1723), Peter Zbornický (Zborniczky) (06.04.1723-apríl 1738), Juraj Árvay (28.04.1738-august 1739), Martin Karkuš (Karkus) 10.06.1740-†18.10.1748), Ján Planický (Planiczky) (23.10.1748-november 1748), Jakub Polakovič (Polakovics) 09.11.1748-†18.07.1750), Jozef Nagy (17.08.1750-†18.08.1761), Štefan Gallo (31.08.1761-29.09.1770), František Bartek (11.10.1770-†05.06.1771), Juraj Škrabák (Skrabak) (01.06.1771-18.03.1773), Matej Fábry (18.01.1773-september 1782), Ján Broďáni (Brogyáni, Brogyánszky) (14.09.1782-†17.07.1796), Daniel Simonides (02.08.1796 –†07.09.1831), Kristián Osvald (Oszvald) (08.10.1831-30.01.1836), Jozef Matej Hulják (20.02.1836-†27.04.1848, od 1846 dekan), František Horváty (Horváthy) (07.09.1848-†16.04.1850), Jozef Svoboda (Szvoboda) (28.10.1850-†02.10.1870) (od 1863 dekan), Jozef Szobor (1869), Michal Praznovský (Praznovszky) (január 1871-júl 1877) Viktor Ehrenguber (1877-1908), ThDr. Ján Bundala (1908-1913), Jakub Jurík (1913-1932, †24.08.1933 Zlaté Moravce, od 1924 dekan), Ján Žák, rodák z Topoľčian (1932-1957), administrátor Ľubor Horváth (1957-1989), administrátor Mgr. Peter Valent (1989–1994), O. Praem. administrátor Gabriel Jozef Labuda (1994-30. 6. 1997), administrátor Vladimír Drška (01.07.1997–30.06.2006), administrátor Mgr. Pavel Fábry (03.09.2006-2008), administrátor Vladimír Jurina (2008-2011), administrátor Štefan Bučo (2011 - doteraz). Dokumenty, ktoré nevykazovali žiaden systém uloženia registratúry a aj pôvodná knižnica boli po odstránení z hlavnej budovy fary umiestnené v bývalých hospodárskych priestoroch fary (chlievy, miestnosť na poľnohospodárske náradie a pod.). Odtiaľ sa prevzali v roku 2000 do štátneho archívu ako depozit.	Dejiny archívneho fondu

		Knihy s dorzálnymi poznámkami miestnych duchovných ostali na fare. Boli pôvodne usporiadané a 28. júla 1907 k nim dekan Viktor Ehrengruner (v Nadliciach 1877 – 1913) vyhotovil elench (Elenchus librorum Parochiae Nadlány). Ďalší zoznam kníh farského úradu v Nadliciach vyhotovil 6. februára 1989 administrátor Peter Valent, ktorý konštatoval, že niektoré knihy sa už nenašli	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Archív získal nespracovaný fond, ktorý bol v registratúrnej podobe uložený do 16 archívnych škatúl (spolu 1,92 bm), na základe depozitnej zmluvy (číslo 2000/00169) zo 15. 03. 2000, uzatvorenej medzi administrátorom Mgr. Vladimírom Drškom (narodený 1. 7. 1950 v Lipovej (Mlynsky Sek) pri Nových Zámkoch, ordinovaný 10. 06. 1973 v Bratislave, 1973 - kaplán Štúrovo, 1973 - kaplán Veľké Kostolany, 1975 - kaplán Trnava, 1977 - farár Pukanec, 1982 - farár Krakovany, 1991 - farár Jedľové Kostolany, 1992 – 30. 06. 1997 - farár Cífer, 1. 07. 1997 - administrátor Nadlice, 2006 – aj k r. 2009 - administrátor Hontianske Trst'any, správca Pečenice, Vlčany 2011, príslušný k banskobystrickej diecéze) a riaditeľkou archívu (vtedy Štátny okresný archív v Topoľčanoch) PhDr. Oľgou Kvasnicovou a podľa súpisu fondu vyhotovenom Helenou Grežďovou 21. 03. 2000. V knihe prírastkov je evidovaný pod číslom 1624 z 15. 03. 2000, v knihe depozitov elektronického archívu pod číslom 22/2017.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	Archívny fond Rímskokatolícka cirkev, farnosť Nadlice obsahuje knihy a rukopisy z rokov 1702 – 1960 (kanonické vizitácie, kópiare nariadení, misály, zápisnice skačianskeho dištriktu, matriky konfirmovaných), evidencie z rokov 1827 – 1937 (evidencie cirkevných spolkov, knihy fundácií), registratúrne pomôcky z rokov 1911 – 1956 (rokovacie denníky a zápisníky), spisy z rokov 1796 – 1957 (aj s dokumentáciou o stavbe a prestavbe kostolov v Nadliciach, Rajčanoch, Livinských Opatovciach a Livine), účtovné záznamy z rokov 1762 - 1952 (účtovné knihy, účtovné spisy), iné záznamy z rokov 1913 – 1955 (úradné knihy a spisy rímskokatolíckej školskej stolice). Fond má dokumentárnu hodnotu a bádateľské využitie najmä pre regionálnych historikov, cirkevných historikov, pamiatkarov a využívajú ho aj bádатели dejín obcí Nadlice, Rajčany, Livina a Livinské Opatovce. Je významným zdrojom informácií o farnosti a fungovaní školskej stolice. Archívne dokumenty z fondu možno využiť aj pri štúdiu genealógie, sfragistiky, obecnej samosprávy, etnografie, hospodárskych a sociálnych dejín, pri štúdiu niektorých architektonických pamiatok, finančných a vlastníckych pomerov farnosti. Zachované kanonické vizitácie z rokov 1702 – 1947 informujú o interiéri a exteriéri kostola, farských budov, cintorína, ale aj o sociálnom a právnom postavení farníkov, vlastníctve pôdy, prenájmov a pod.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling infor-	Ďalšie vyrad'ovanie sa nevykonalo	Vyrad'ovanie a hod-

	mation		notenie
3.3.3.	Accruals	Neočakávajú sa	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený podľa schémy: A. Knihy a rukopisy B. Evidencie C. Registratúrne pomôcky 1C. Registratúrny denník 2C. Registratúrny zápisník D. Spisy E. Účtovné záznamy 1E. Účtovné knihy 2E. Účtovné spisy F. Iné záznamy 1F. Úradné knihy Rímskokatolíckej školskej stolice 2F. Spisy Rímskokatolíckej školskej stolice	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing access	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR	Podmienky vyhotovovania reprodukcí
3.4.3.	Language /scripts of material	latinský, maďarský, slovenský, nemecký	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Fond je dobre zachovaný, poškodené sú ojedinelé dokumenty	Fyzický stav a technické požiadavky

3.4.5.	Finding aids	GREŽĎOVÁ, Helena. Fond Rímskokatolícka cirkev, farnosť Nadlice 1702 – 1960. Opis fondu. Štátny okresný archív v Topoľčanoch 2000, 3 strany. GREŽĎOVÁ, Helena. Fond Rímskokatolícka cirkev, farnosť Nadlice 1702 – 1960. Opis fondu. Štátny okresný archív v Topoľčanoch 2017, 14 strán.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany, Pod kalváriou 2140, 955 01 Topoľčany	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Archívna pomôcka o tom neinformuje	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	MV SR, Štátny archív v Nitre, Zbierka cirkevných matrik; Rímskokatolícka cirkev, farnosť Nadlice.	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikacion note	BÓNA, Martin, LUKAČKA, Ján. Kultúrno-historické pamiatky Stredného Ponitria. TRISTANPRESS, spol. s r. o. Topoľčany, 2015. S 74-78. ISBN 978-80-89173-45-7. Autorský kolektív. Kostol sv. Štefana Kráľa v Livine. TRISTANPRESS, spol. s r. o. Topoľčany pre R. k. cirkev, Farnosť Nadlice, 2016. ISBN 978-80-89173-57-0. Schematizmy Ostrihomskej arcidiecézy. Schematizmus Bratislavsko-Trnavskej arcidiecézy 2007, str. 350 Iné informácie nie sú známe	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note	Skenované účtovné knihy z rokov 1762 – 1852; 662 MB	Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Opis fondu vyhotovila Mgr. Helena Grežd'ová	Informácia o spracovateli a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	04. 10. 2017	Dátum vyhotovenia opisu

